

Реферат на тему: "Літературно-музична композиція за творчістю В.Симоненка"

Василь Симоненко

сценарій

Я ВОСКРЕС, ЩОБ ІЗ ВАМИ ЖИТИ
ПІД ШАЛЕНСТВОМ ВЕСНЯНИХ ЗЛИВ

В.Симоненко

(Літературно-музична композиція за творчістю В.Симоненка)

Я ВОСКРЕС, ЩОБ ІЗ ВАМИ ЖИТИ
ПІД ШАЛЕНСТВОМ ВЕСНЯНИХ ЗЛИВ

В.Симоненко

(Літературно-музична композиція за творчістю В.Симоненка)

Шкільний зал прибраний під українську світлицю — квітами, рушниками, вишивками. На стіні — портрет В. Симоненка, під ним — дати життя письменника: "1935-1963", а нижче — його слова:

Можна все на світі вибирати сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину
Учитель: В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля...
Не дуріте самі себе,
Учітесь, читайте,
І чужому навчайтесь,
Й свого не цурайтесь.
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Того діти цураються,
В хату не пускають.

З такими словами перестороги звертався до українців великий Кобзар — Тарас Шевченко. Бо хто забуває свою рідну мову, свою культуру, той перевертень, адже мова, народна творчість, мистецтво — найдорожчий скарб кожного народу, який треба оберігати, леліяти, примножувати. І як болісно чути сьогодні, що такі грікі слова докору про те, що ми зневажаємо самі себе, звучать нам, українцям, як гріко, що ми сьогодні змушені захищати від перевертнів нашу рідну мову, як гріко, що тільки в 90-х роках ми повернули Україні імена її найкращих синів, несправедливо забутих або напівзабутих, а то й зовсім категорично заборонених.

Але водночас теплотою і радістю наповнюється серце, коли звучить поезія Василя Стуса, Миколи Вороного, Богдана Лепкого, Олександра Олеса. Щодня нас чекає

радість зустрічі з новими іменами.

Звучить лірична українська мелодія.

Через якийсь час музика поволі стихає.

Ведуча: Не шукаю до тебе

Ні стежки, ні броду –

Ти у грудях моїх,

У чолі і в руках.

Упаду я зорею,

Мій вічний народе,

На трагічний і довгий

Чумацький твій шлях.

Ведучий: Я живу тобою і для тебе,

вийшов з тебе, в тебе перейду,

під твоїм високочолим небом

гартував я душу молоду.

Ведуча: Народ мій! Народ мій завжди буде!

Ніхто не перекреслить мій народ!

Пощезнуть всі перевертні й приبلуди,

І орди завойовників-заброд!

Ведучий: Здрастуй, сонце, і здрастуй, вітер,

Здрастуй, свіжосте нив.

Я воскрес, щоб із вами жити

Під шаленством весняних злив.

Ведуча: Так писав Василь Андрійович Симоненко — великий син України, її геніальний поет.

Ведучий: Його палкому і ніжному слову присвячується наш вечір.

Ведуча: Давайте пройдемо сьогодні з вами дорогами Симоненка — важкими, трагічними і короткими. Безрадісним, осіннім, але не сльозливим було життя поета.

Учень: Починається Симоненкова дорога, звичайно, з Біївців — того невеличкого полтавського села, що єдиною зеленою вулицею біжить до великого людського океану. А на тій вулиці стоїть сиротою старенька селянська хата, де й народився майбутній поет Василь Симоненко. Через ту непомітну і печальну хату пройшли голод і холод, її не проминула велика війна і всі лихоліття нашого віку. Спасибі ж добрим людям, які зберегли і ту хату, і ту піч, що будуть найтеплішою згадкою у ранній творчості поета:

Ти приймала і щастя, і лихо,

Поважала мій труд і піт.

І з-під сірої теплої стріхи

Ти дивилася жалібно в світ.

А хіба ж то хата синіми вікнами "дивилася жалібно в світ"? Тож юний Василько своїми допитливими очима заглядав у тривожне людське життя.

Ведуча: Людині дана доля... Але погодьтеся, коли в маленької дитини немає батька

— це біда. Василь ріс без батька. Він страждав. Про свій біль міг розказати не кожному, можливо, тому й вилив цю рану життя в маленькій новелці:

У Василя немає тата,
Не питайте тільки, чому.
Учениця читає новелу В. Симоненка
Кривда /"У Івася немає тата..."/

Ведучий: Плинули дні, Василько ріс, мужнів, як молодий дубок. Любив свого дідуся, бо він замінив батька, став найпершим і наймудрішим радником у житті.

Учень: У мене була лише мати,
Та був іще сивий дід, —
Нікому не мовив "тату"
І вірив, що так і слід...
Я вірив, що краще всього
Пісні, які знав дідусь,
Вмоцуюсь на коліна до нього
І в очі йому дивлюсь.
А він вимовляє, виспівує
Гарячі прості слова —
І все
В очах моїх ожива.
І плачу, було, й сміюся,
Як слухаю ті пісні...
Спасибі ж тобі, дідусю,
За те, що ти дав мені...

Ведуча: Так непомітно, так блискавично промайнуло дитинство, і ось уже Василь — студент Київського університету. А з серця просяться на папір, до людей щирі й привітні вірші. І увіковічуються в них до щему рідні люди — родичі, односельці, країни. Вони ж бо і є Народ.

Ведучий: У Симоненкових рідних Біївцях жила маленька, худенька, майже непомітна бабуса. Звали її Онисею. Жила сама-самотою. Трьох синів, як орлів, вигохала вона — і всі трое полягли на фронті. І ось їй присвячує поет щирі скорботні рядки.

Учениця читає вірш "Баба Онися"
/У баби Онисі було три сини,
У баби Онисі синів нема.../
Звучить пісня "Рідна мати моя"
/Сл . А . Малишка , муз. П. Майбороди/

На сцену виходить Мати і назустріч Син. Він обіймає її, а потім читає вірш, присвячений матері:

/В хаті сонячний промінь косо
На долівку ляга з вікна.../

Мати: Спасибі тобі, соколику мій. Тільки ж бачу, ой як непросто прийдеться тобі на

світі з такою душею.

Юнак пригортає матір до себе.

Обоє повільно виходять.

Ведуча: Як би там не було, а юність бере своє, весняними вітрами мрій, неспокою, натхнення шугає в скронях, ніжним квітом любові спалахує серце. І те п'янке, незбагненне солодке почуття переливається в чарівну поезію.

Звучить мелодія скрипки. Під її супровід учень читає поезію "Вона прийшла".

/Вона прийшла непрохана й неждана,

І я її зустріти не зумів.../

Виходять Юнак і Дівчина..

Юнак: Ображайся на мене, як хочеш.

Зневажай, ненавидь мене -

Все одно я люблю твої очі

І волосся твоє сумне.

Хай досада чи гнів жевріє,

Хай до сліз я тебе озлю -

Ти для мене не тільки мрія,

Я живою тебе люблю.

Для кохання в нас часу мало,

Для мовчання у нас — віки.

Все віддав би, що жить осталося,

За гарячий дотик руки...

Ображайся на мене, як хочеш,

І презирством убий мене -

Все одно я люблю твої очі

І волосся твоє сумне.

Дівчина: /Коли вона читає, юнак поволі йде зі сцени/

У селі, де Удай повносило

Береги прорізає, як багнет,

Вперше світ побачив ти, Василю,

Непоправний мрійник і поет.

А земля не тільки слала квіти,

Не була безхмарною блакить,

Про твоє дитинство незігріте

По-своєму можу я судить.

Потім — щедрий дар аудиторій:

Болі всіх світів, епох, творців.

Ми всерйоз писали для історії,

Мучилися над безсиллям слів.

Ще не вбравшись в пір'я, жовтороті,

У орлині рвалися світи...

Краплю невидгоної скорботи
Залишив у мене в серці ти.
Не тому, що розійшлись дороги,
Запетлявшись у дзвінкій юрбі.
Хай вже ті, що підставляли ноги,
Нині в друзі мостяться тобі.
Хваляться, що успіхам раділи,
Чарку за поезію пили.
А мені болить — не доглядили,
А мені болить — не вберегли.
Посивіла до світанку ненька,
У очах відстоялась зима...
Гляньмо в очі віршам Симоненка,
Тим, що є, і тим, яких нема!

Ведуча: Василь умів любити так щиро, так ніжно, так самозречено як, мабуть, ніхто на землі.

Ведучий: Умів він і ненавидіти підлість, сваволю, лицемірство. По-лицарськи поет боровся з чорною кривдою.

Учень читає вірш В.Симоненка "Злодій"

/Дядька затримали чи впіймали,
Дядька в сільраду ескортували.../

Ведуча: Тяжко жилося поетові такої громадянської мужності. Оті "відгодовані демагоги й брехуни" не могли йому подарувати такого нечуваного вільнодумства, простити правду. І не прощали...

Ведучий: В останній рік життя у Симоненка залишається єдиний вірний, незрадливий друг — папір. Поет розпочинає свій до болю чесний і трагічний "Щоденник".

Учень: Щоденниковий запис від 6 липня 1963 року

"Втрата мужності — це втрата людської гідності, котру я ставлю над усе. Навіть над самим життям. Але скільки людей — розумних і талановитих — рятували своє життя, поступаючись гідністю і, власне, перетворювали його в нікому не потрібне животіння. Це найстрашніше".

Учениця: Щоденниковий запис від 22 липня 1963 року

"Мабуть, почалося моє згасання. Фізично я майже безпорадний, хоч морально ще не зовсім виснажився. Думаючи про смерть, не почуваю ніякого страху. Можливо, це тому, що вона ще далеко? Дивна річ: я не хочу смерті, але й особливої жадібності до життя не маю. Десять років для мене — більше, ніж достатньо."

Ведуча: Так думав поет у той день, так розраховував, але доля розпорядилася інакше. Пошкодувала навіть тих десять літ — менш як через 5 місяців навіки зупинилося його серця. На 28-у році згасла Симоненкова зоря, та навіки залишилися з нами його вогненна поезія.

Звучить народна пісня "Ой горе тій чайці..."

Мати: Уже чверть віку, як немає сина.

Тепер про нього всі говорять,

І безліч друзів об'явилося.

А як йому було під небом синім

У ті глухі, холодні роки?.. —

Нікому серце не відкрилося.

Й ніхто із вас, ніхто не відав,

Як тяжко жити довелося...

Тепер возносите в печалі

І хвалите його на всі лади.

Чому ж тоді ви всі мовчали,

Немов набрали в рот води?

Чому не віддали хоч по краплині

Ще за життя — цих слів, уваги?

Коли по смерті сина вкрили

Підозри, осуд і зневага...

Я не виную вас, не докоряю.

Мені лиш смуток душу ятрить.

За сина заступитись маю право —

Святеє право матері.

Отож, не треба слів, не треба.

Як грім у небі,

Мій син... Василько мій про себе

Скаже сам.

Учень читає поезію "Україно! Ти для мене —

диво", учениця — "Ти знаєш, що ти — людина?"

Учитель: Багато ще міг би поет створити. Може, лише на третину відміряв свого звияжного шляху, а скільки незробленого зосталось по той бік трагічної межі, за тими непройденими верствами.

Як сліпучий метеорит, на мить спалахнув він на небосхилі українського письменства, щоб навіки увійти в безсмертя. Саме тому, що він жив, любив і ненавидів, страждав, творив і згорів за рідну землю, за людей — Батьківщина повік не забуде його.

І сьогодні ми знову виразно чуємо його дзвінкий, бадьорий юнацький голос, що лунає як здійснене пророцтво:

Я воскрес, щоб із вами жити

Під шаленством весняних злив.

Звучить пісня "Виростеш ти, сину"